

eller Videnskaben in abstracto, saa maa jeg, skønt jeg har beskæftiget mig med videnskabelige Studier i mange Aar, tilstaa det, jeg kender ikke en saadan Videnskab. Jeg kender nok Videnskaber, der have gjort Fordring paa at være Videnskabernes Videnskab. Det var en Fordring, der i sin Tid blev opstillet af alle Grundere af store filosofiske Systemer, at i deres Filosofi var al Videnskab samlet. Det, som jeg kender, er enkelte Videnskaber, som have enkelte bestemte Formaal, hvor enhver med de aandelige Kræfter, der staa til hans Raadighed, søger at trænge til Bunds i Sagen og se dens virkelige Kerne paa dette bestemte Punkt. Det er Detailforskning, Detailundersøgelser, som for mig staa som det egentlige; vel maa der senere arbejdes for at samle det, men det er først bagefter, at man faar det større Overblik derover. Jeg mener rigtig nok, at naar der er Tale om, at vi skulle virke for, at Befolkningen skal høre disse Forelæsninger, saa kan der selvfølgelig ikke være Tale om at gøre Tilhørerne til Videnskabsmænd, det vilde jo være at tale ganske i det blaa. Der kunde jo være den Fare, at de kunde bilde sig noget ind, blive storagtige og mene, at de havde videnskabelig Indsigt. Der forekommer det mig, at Sagen staa saaledes, at naar man ved lidt, bilder man sig i Reglen ind, at man ved meget; jo mere man lærer, des mere lærer man at se, at det er overmaade lidt, som man ved. Det hænder jo ofte, at en Student eller en Seminarist, der kommer lige fra Seminariet, er meget vigtig og bilder sig ind at kunne saa meget. Naar Studenten kommer til Universitetet og kommer til at studere videre, opdager han snart, at hans Viden er meget begrænset, og naar den samme Student efter at være bleven Kandidat bliver Videnskabsmand, lærer han med større Beskedenhed at se paa sin Viden, lærer at se, hvor overordentlig lidt han ved. Skal der holdes virkelige, videnskabelige Foredrag af Videnskabsmænd, som forstaa at fremstille Videnskabens Resultater i populær Form, vil det ogsaa følge af sig selv, at Foredragsholderen vil komme til at lade Tilhørerne mærke, at det kun er, om jeg saa maa sige, et Afkog, Resultaterne, man kommer til at fremstille. Man kan vise dem Vejen, ad hvilken man er kommen til dette enkelte Resultat, men man kommer tillige til at vise dem, at det er i Virkeligheden overmaade lidt, de komme til at vide, kun et Brudstykke af det hele. Man kan lære dem Respekt for den viden-

skabelige Forskning, men de komme ikke til at bilde sig ind at være Videnskabsmænd selv. Derfor mener jeg, at hvis Sagen gaar igennem, vil den være til Gavn baade for Lærerne og for Tilhørerne, til stor Gavn for Universitetslærerne. Der var noget i det, som det ærede Medlem for Odense Amts 8de Valgkreds (Harald Holm) sagde, hvori han selvfølgelig paa en vis Maade har Ret, at naar Sagen har vunden saa stor Tilslutning, som den har, og der kommer saa mange Fordringer om at faa Lærere, vil det blive umuligt at sende dem alle sammen Professorer, ja, end ikke Doktorer, man kommer maaske til at gaa lidt langt ned. For Professorernes Vedkommende vil jeg sige, at der har det ærede Medlem ogsaa Ret, men dog kun til Dels Ret. Det forholder sig ikke saaledes, at man som Professor slet ikke kan komme ud i Landet og holde Foredrag, det kan han ganske godt faa Tid til, om ikke andet, saa i Universitetsferien. Man kan ogsaa faa det lagt saaledes mellem sit Arbejde, saa det kan lade sig gøre. Men selvfølgelig er det kun et begrænset Antal, der kan komme, og der vilde jeg ganske vist mene, at det vilde være Uret, om Udvalget vilde sige, at vi skulde imødekomme ethvert Andragende, hvad enten vi have en Mand, som vi kunne anse for skikket dertil eller ej. Nej, Udvalget skal sige saaledes: Vi strække os, saa langt vi kunne og have Kræfter til, og naar vi ikke have flere Kræfter at raade over, saa sige vi hellere til Foreningen: „I faa vente, til vi kunne sende Jer en Mand“, end vi sende en udygtig Mand. Jeg tror derfor ikke, der er Grund til at nære nogen Betænkelighed der. Jeg maa altsaa sige, at jo mere jeg tænkte over Sagen, desto mere kom jeg til det Resultat, at efter den stærke Tilslutning, som den viste sig straks at faa, burde man overvinde sine Betænkeligheder og bevilge dette Beløb i Aar. Jeg vil for Resten gøre opmærksom paa, at det er kun forsøgsvis, Beløbet er bevilget, og viser det sig, at man er utilfreds dermed, saa staa det jo altid i Rigsdagens Magt at stryge det igen. — Ja, der kunde være meget mere at sige efter alt, hvad der er sagt, men det forekommer mig, at dette maa være tilstrækkeligt; jeg tror, at Folk have hørt tilstrækkeligt om denne Sag.

Jeg skal da vende mig til de andre Punkter, der har været Tale om, og jeg mener der væsentlig at kunne indskrænke mig til de omtvistede Punkter. Jeg skal med Hensyn til Forslagene Nr. 79 og 82